

ת"פ (ירושלים) 62095-12-17 - מדינת ישראל נ' חוסיין עותמן

ת"פ (ירושלים) 62095-12-17 - מדינת ישראל נ' חוסיין עותמן ואח'מחוזי ירושלים

ת"פ (ירושלים) 62095-12-17

מדינת ישראל

נגד

1. חוסיין עותמן

2. עוביידה עותמן

3. עבד אלעזיז עותמן

4. סאמר עותמאן

בית המשפט המחוזי בירושלים

[08.08.2024]

כבוד השופט אברהם רובין

גזר דין בעניינם של נאשמים 3 ו- 4

1. העבירות בהן הורשעו הנאשמים

נאשם 3 הורשע לאחר שמיעת ראיות בביצוע עבירה של המתה בקלות דעת - עבירה לפי סעיף 301ג לחוק העונשין.
תשל"ז - 1977, ובעבירה של חבלה בכוונה מחמירה - עבירה לפי 329 לחוק העונשין. נאשם 4 הורשע לאחר שמיעת
ראיות בביצוע עבירה של חבלה בכוונה מחמירה (ביצוע בצוותא) - עבירה לפי סעיפים 329 ו- 29(ב) לחוק העונשין.

2. נאשמים 1-3 הם אחים, ונאשם 4 הוא דודם. על פי עובדות כתב האישום שהוכחו, נאשמים 1 ו-2 בקשו ללמד לקח את מ.ע. (להלן - "המתלונן"), זאת על רקע חשדם לפיו הוא היה מעורב בהצתת רכבו של נאשם 1, בהצתת רכבה של אשת אחיו של נאשם 4, ובפריצה וגניבה מחנות מכולת השייכת לה. בהמשך לכך, ביום 12.11.17 בערב, השתתפו נאשמים 3 ו-4 (להלן - "הנאשמים"), בהתכנסות בה נכחו, בין היתר, גם נאשמים 1 ו-2, במסגרתה החליטו משתתפי ההתכנסות לנצל הזדמנות שנקרתה בדרכם עת נודע להם שהמתלונן שוהה בביתה של משפחת ג'בר יחד עם שניים מבני משפחת ג'בר, ולתקוף אותו באלות מתוך כוונה לגרום לו לחבלה חמורה. בהמשך לכך, עוד באותו לילה בשעה 00:20 לערך, הגיע רכב עם נהג וארבעה נוסעים סמוך לבית משפחת ג'בר. מהרכב ירדו ארבעה תוקפים עם מסכות על פניהם, ששלושה מהם היו מצוידים באלות בייסבול ואחד חמוש באקדח. נהג הרכב נסע לדרכו ואילו הארבעה שמו פעמיהם לבית משפחת ג'בר. משהגיעו לחצר הבית נעמד התוקף שהיה חמוש באקדח (להלן - "התוקף החמוש"), בחצר הבית, ואילו שלושת האחרים נכנסו לחדר שהיה ממוקם בחצר הבית, בו ישבו המתלונן ושני חבריו מבני משפחת ג'בר. שלושת התוקפים החלו להכות את המתלונן באמצעות האלות, ואילו שני חבריו נמלטו מהחדר דרך החלון לעבר קומת המגורים של ביתם. השניים פגשו בחצר את התוקף החמוש אשר חיווה לעברם באמצעות האקדח שיעלו לביתם, ולאחר מכן ירה ירייה אחת באוויר. אז, ירד מהבית לחצר מ' ג' ז"ל (להלן - "המנוח") - בעל הבית ואביהם של שני חבריו של המתלונן - כדי לברר את פשר ההתרחשות. בהגיעו לחצר נתקל המנוח בתוקף החמוש. המנוח אחז בשתי ידיו את פרקי ידיו של התוקף החמוש, ותוך כדי כך הרים התוקף את ידו הימנית וירה לעבר פניו של המנוח. הקליע שנורה פגע בפניו של המנוח, אשר התמוטט ומת. משהבחינו במתרחש ארבעת התוקפים הם נמלטו מהמקום, תוך שהתוקף החמוש ירה ירייה אחת נוספת באוויר. כתוצאה מכל האמור מת המנוח ואילו המתלונן נפצע בראשו, באוזנו, בפניו בידו ובגבו.

3. הנאשמים כפרו מכל וכל במיוחס להם. לטענתם הם לא בקשו את רעתו של המתלונן, ולא הם אלו שתקפו אותו ואגב כך גרמו למותו של המנוח. בתום שמיעת הראיות נאשמים 1 ו-2 זוכו מהמיוחס להם מחמת הספק, זאת לאחר שנותן ספק בדבר השתתפותם באירוע התקיפה. נאשם 3 הורשע בביצוע עבירות של המתה בקלות דעת וחבלה בכוונה מחמירה, זאת לאחר שהוכח כי הוא היה אחד מהתוקפים שהיו חמושים באלות, וכי עוד לפני ביצוע הירי שהביא למותו של המנוח הוא היה מודע לכך שהתוקף הרביעי היה חמוש באקדח. לגבי נאשם 4 נקבע, כי הוא היה שותף לביצוע עבירה של חבלה בכוונה מחמירה, כיוון שהיה לו מניע לפגוע במתלונן, כיוון שהוא היה שותף לתכנון העבירה, וכיוון שהוכח שהוא זה שהסיע את התוקפים לבית ג'בר.

4. תסקיר שירות המבחן בנוגע לנאשם 3

נאשם 3 יליד 21.12.98, בן כמעט 19 בעת ביצוע העבירות, רווק, עובד כנהג משאית ונמצא במהלכה של הכשרה כמפעיל מנוף. הוריו של נאשם 3 גרושים. בילדותו היה נאשם 3 עד לאלמוות פיסית קשה בה נהג אביו כלפי אמו ואחיו. לאחר הגירושין גר נאשם 3 עם אמו, אשר נקלעה למצב כלכלי קשה, ואף התקשתה לפקח עליו ועל אחיו. לנוכח מצב דברים זה חברו נאשם 3 ואחיו לחברה שולית והתנהגותם הייתה בעייתית ואף עבריינית - כלשון התסקיר. הקשר של נאשם 3 עם אביו נותק לאחר הגירושין, אך במהלך השנים הקשר חודש וכיום הנאשם בקשר טוב עם אביו. נאשם 3 סיים 11 שנות לימוד. לאורך שנות לימודיו הוא אובחן כסובל מהפרעות קשב וריכוז. במהלך שנת לימודיו האחרונה הוא היה מעורב באירוע אלימות קשה בבית ספרו, ועקב כך הוא נשר מלימודיו. בגין אירוע זה הוא גם הועמד לדין, כפי שיפורט בהמשך הדברים.

לאחר סיום הלימודים עבד נאשם 3 בעבודות מזדמנות. התנהלותו של נאשם 3 בשנים אלו התאפיינה בסף תסכול נמוך, תוקפנות ביחסים בין אישיים, ובמעבר תכוף בין עבודות. כפי שיפורט בהמשך, הנאשם ריצה תקופות מאסר בעבר, ולאחר שחרורו ממאסרו האחרון בשנת 2023, הוא החל לעבוד באופן רצוף והצטרף להכשרה בתחום הפעלת מנופי עגורן. לדברי נאשם 3 לשירות המבחן, כיום הוא נמנע כליל מקשר עם אנשים בעלי התנהלות בעייתית ושאיתו היא להגיע להתייצבות במישור התעסוקתי והחברתי, ובכלל לזה להקים משפחה עם חברתו.

לנאשם 3 ארבע הרשעות נוספות, מלבד הרשעתו הנוכחית, שעל פרטיה נעמוד בהמשך. בגין הרשעותיו הוא ריצה עונשי מאסר.

נאשם 3 מוכר לשירות המבחן לנוער מהסתבכויות קודמות. שירות המבחן לנוער התרשם בשעתו כי נאשם 3 מתקשה להתמודד עם מצבים רגשיים מורכבים, ונוטה להתנהגות אימפולסיבית ואלימה.

בסיכומו של התסקיר לא בא שירות המבחן בהמלצה שיקומית, זאת נוכח העובדה שנאשם 3 ממשיך לעמוד על חפותו, דבר שאיננו מאפשר לשירות המבחן לעמוד לעומק על מניעיו של הנאשם עובר לביצוע העבירות, ועל רמת הסיכון הנשקפת ממנו לעתיד.

5. תסקיר שירות המבחן בנוגע לנאשם 4 נאשם 4 יליד 1979, בן 32 לערך בעת ביצוע העבירה, בוגר 12 שנות לימוד, נשוי, אב ל-3 ילדים, ועובד לפרנסתו כמפעיל עגורן. קשריו של הנאשם עם אביו היו טובים, עד שזה נפטר בגיל 65, וכן גם קשריו עם אמו היו טובים. כיום האם סיעודית, מונשמת בביתה, ונאשם 4 ואחותו מטפלים בה. כפי שיפורט בהמשך, לנאשם 4 הרשעה נוספת אחת. לדברי הנאשם לשירות המבחן, בין נאשמים 1-3 לבין משפחת ג'בר היה סכסוך מתמשך עקב פריצה למכולת והצתות. לדברי נאשם 4 אחייניו, ובכלל זה נאשם 3, בקשו ממנו להסיע אותם לשכונת מגורים באבו גוש מבלי ששיתפו אותו בכוונת מעשיהם. נאשם 4 הביע באוזני שירות המבחן כעס על מעשי הנאשמים האחרים וזעזוע על מותו של המנוח. נאשם 4 הביע אמפתיה למנוח, בין היתר על רקע היכרות מוקדמת עמו ועם ילדיו. שירות המבחן התרשם מגורמי הסיכוי המתקיימים בעניינו של נאשם 4 - העדר עבר פלילי, ניהול אורח חיים נורמטיבי במסגרתו באו לידי ביטוי יכולות טובות של הסתגלות ויציבות, וקיום מערכת יחסים משפחתית תקינה ומסורה. לצד זאת התרשם שירות המבחן מגורמי סיכון, הנוגעים למשבר שחוה נאשם 4 בעקבות אובדן אביו בגיל צעיר, וחוסר בגורמי תמיכה משפחתיים ואחרים. שירות המבחן התרשם כי הנאשם מתקשה לבחון את מניעיו לעומק, וכי הוא לא נטל אחריות על מעשיו ואף מטשטש את מעורבותו בביצוע העבירה. בסיכומי של התסקיר לא בא שירות המבחן בהמלצה טיפולית, אלא בהמלצה לפיה לנוכח מעצרו של נאשם 4 למשך 4 חודשים ולאחר מכן שהייתו הארוכה במעצר בית, ראוי לגזור עליו עונש של מאסר לריצוי בעבודות שירות. 6. תסקירי נפגעי עבירה, אחד בהתייחס לאלמנתו ובנו הקטין של מנוח, והשני בהתייחס להוריו ושתיים מאחיותיו של המנוח. 7. בתסקיר הנוגע לאלמנה והבן מתוארת משפחת המנוח, הכוללת אלמנה ושלושה בנים בני 16 עד 25. בנו הצעיר של המנוח היה בן 10 במותו של המנוח. התסקיר מציין כי האירוע בו מת המנוח היה אירוע אלים ובלתי צפוי, שהתרחש בחלקו לנגד עיני בני המשפחה. מותו של המנוח קטע באופן חד ופתאומי את מהלך חייה של משפחת המנוח. השלכותיו על האלמנה וילדיה קשות ומתמשכות. האלמנה נאלצת להתמודד לבדה עם עול פרנסת המשפחה, גידול הילדים והאחריות על כל תחומי החיים של המשפחה. מותו של המנוח הותיר את אלמנתו בחובות כבדים, עמם היא מתקשה להתמודד. מאז מות המנוח האלמנה מתמודדת גם עם בעיות רפואיות, אותן מייחסים הרופאים למצבה הנפשי עקב מות המנוח, בעטיו היא מקבלת טיפול תרופתי. מותו של המנוח גרם למפנה חד בחייה של אלמנתו; מחיים של ביטחון, זוגיות ושלווה, לחיים של הישרדות, מאבקים יומיומיים, וניסיונות לשיקום המשפחה, לרבות שיקום כלכלי. התסקיר מציין כי מפנה זה בחייה של האלמנה בלתי נסבל מבחינתה והוא מעבר לכוחותיה.

בנוגע לבנו הקטין של המנוח מציין התסקיר, כי מות אביו המנוח הביא לפגיעה משמעותית בתפקודו היומיומי, זאת על רקע הטראומה שנצרכה בנפשו הצעירה של הבן. הבן משדר עצבות, סגירות והעדר אנרגיה. הוא נעדר רבות מבית הספר ומשקיע את מרצו במשחק כדורגל. מאז מות המנוח מתמודד הבן עם תחושת חוסר ביטחון ופחדים. הבן גם מתאר כיצד מות אביו השפיע לרעה על מצב רוחם של אחיו שהפכו כעוסים. לדברי התסקיר, הלכה למעשה עם מות האב איבד הבן גם את אמו ואחיו כפי שהיו לפני הטרגדיה שפקדה את המשפחה. על פי התסקיר, כיוון שהבן איבד את אביו בהיותו בן 10 בלבד הוא נותר עתה, בשיאו של גיל ההתבגרות, כשהוא בודד, תלוש, אבוד וחוסר כוחות. התסקיר מתייחס גם לפגיעה של מות המנוח במשפחה כולה, שהפכה ממשפחה מתפקדת שאיננה מוכרת לרשויות הרווחה, למשפחה המורכבת מאוסף של בודדים כאובים. לדברי רשויות הרווחה, האם וילדיה שרויים בטראומה בשל מות אבי המשפחה עד שהם אינם מצליחים להשתלב בתכניות שיקום שהוצעו להם. התסקיר מציין כי משאלתה של האלמנה היא שייגרז עונש מאסר עולם על הנאשמים, וכי הם יחויבו לשלם לה פיצויים. בסיכומי של דבר מבהיר התסקיר כי משפחת המנוח שרויה כיום במצב הישרדותי שאיננו מאפשר לה להתפנות לשיקום ולהבראה. התסקיר מציין כי החלטה בדבר תשלום פיצוי למשפחה עשויה להיות משמעותית לשיקומה של המשפחה בכל המישורים.

8. התסקיר בנוגע להוריו ואחיותיו של המנוח מציג אף הוא תמונת נזק חמורה וכואבת, אשר נובעת מהנסיבות הפתאומיות והטראגיות של מות המנוח, אשר מקשות על קרוביו להכיל את האובדן. לכך מצטרפת תחושת התסכול של קרובי המנוח מההליך המשפטי המתמשך. בני משפחת המנוח הביעו תקווה כי ההליך המשפטי יעשה צדק עמם ועם זכרו של המנוח.

המנוח היה בנם הבכור של הוריו, הוא עבד עם אביו כקבלן והיה יד ימינו. הנאשם ניהל את חייו בשלווה, סייע כלכלית לאמו, וגילה חיבה ודאגה לאחיותיו. המנוח היווה עוגן ומקור תמיכה משמעותי בקרב בני משפחתו. התסקיר מציין, כי הרושם הוא שעל אף השנים שחלפו מאז מות המנוח מבחינת בני משפחת המנוח מדובר בסיטואציה מוחשית, חיה ונוכחת, כאילו התרחשה זה עתה. הדינמיקה שאפיינה את בית המשפחה לפני מות המנוח השתנתה, וכיום שולטת בבית אווירת יגון וצער תמידיים. מותו של המנוח שהיה הרוח החיה בהווה המשפחתית גרם לתהליך של בידול והתפרקות במשפחה, אשר מקשה על בני המשפחה להיעזר זה בזה בהתמודדות עם האובדן. משפחת המנוח סובלת כיום מחוסר בטחון ומתחושת דריכות.

בהמשך לאמור מתאר התסקיר את הנזקים הקונקרטיים שנגרמו לכל אחד מקרובי המנוח בהם עוסק התסקיר - הורי המנוח ואחיותיו. לא אפרט בעניין זה, שכן הדברים מובאים בתסקיר. עם זאת, אציין, מבלי למצות, את הנזק שנגרם לאבי המנוח הנובע מהקשר הקרוב במיוחד שהיה לו עמו, את הנזק שנגרם לאמו של המנוח שמצבה הבריאותי התדרדר ושנסתגרת בביתה לנוכח יגונה, את הנזק שנגרם לאחות ז' שהייתה קרובה למנוח ונהגה להתייעץ עמו בנושאים שונים, ואת הנזק שנגרם לאחות ל' שגם לה היה קשר קרוב למנוח שהיה עבורה איש סוד, חבר, ומקור תמיכה להתמודדות עם קשיים שהתעוררו בחייה.

בסיכום התסקיר נכללת המלצה לפיה לנוכח תמונת הנזקים הקשה יורה בית המשפט על פיצוי משפחת המנוח בסכום משמעותי.

9. ראיות וטענות המאשימה לעונש

במסגרת ראיותיה לעונש הגישה המאשימה גזר דין שניתן נגד נאשם 3 בת"פ (שלום ת"א) 24903-02-22 מדינת ישראל נ' עותמן (9.5.24) (תע/1), במסגרתו נגזר על נאשם 3 עונש של 5 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, זאת לאחר שהוא הורשע על יסוד הודאתו בביצוע עבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש. על פי האמור בגזר הדין מדובר באירוע מיום 25.11.20, דהיינו אירוע שהתרחש כ- 3 שנים לאחר האירוע מושא כתב האישום שנדון לפניי, במסגרתו על רקע הערה שהעיר המתלונן לנאשם 3 תקף אותו האחרון באגרופים וגרם לו לשבר באצבע ולחבלה בשפתו.

כמו כן הגישה המאשימה גזר דין נוסף שניתן נגד נאשם 3 בת"פ (בית המשפט המחוזי לנוער י-ם) 23897-05-16 מדינת ישראל נ' עותמן (27.4.17) (תע/2), במסגרתו נגזר על נאשם 3 עונש של 6 וחצי חודשי מאסר בפועל ו- 10 חודשי מאסר על תנאי, לאחר שהוא הורשע על יסוד הודאתו בביצוע עבירה של חבלה בכוונה מחמירה. עונש המאסר המותנה בר הפעלה בגין האירוע שלפניי. על פי גזר הדין, באותו מקרה, שהתרחש בעת שנאשם 3 היה תלמיד תיכון, הוא היכה תלמיד אחר בראשו באמצעות מוט, וגרם לו לחתך עמוק שהצריך תפירה. כן הורשע נאשם 3 בשתי הזדמנויות נוספות. בת"פ (שלום ירושלים) 33215-01-22 הורשע הנאשם ביום 6.6.22 בעבירות של הפרעה לשוטר וגניבת רכב, ונגזר עליו עונש של 13 חודשי מאסר בפועל. ובת"פ (שלום י-ם) 32085-02-20 הורשע הנאשם ביום 29.6.22 בעבירה של הפרת הוראה חוקית ונגזר עליו עונש של של"צ. לגבי נאשם 4 הגישה המאשימה גיליון הרשעות קודמות המלמד כי הוא הורשע בעבירת איומים שבוצעה חודש לפני העבירה מושא כתב האישום הנוכחי, ונגזר עליו עונש של מאסר על תנאי לחודש אחד, שאינו בר הפעלה. 10. בטיעוניה לעונש עמדה ב"כ המאשימה על הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, אשר מקנות להן חומרה - המניע הפסול בדמות הרצון ללמד את המתלונן לקח בכוח הזרוע; התכנון שקדם לביצוע העבירות; הפעולה בחבורה תוך שימוש במסכות, באלות ובאקדח; עוצמת האלימות בה נקטו התוקפים ובהם נאשם 3. ב"כ המאשימה טענה כי חלקו של נאשם 3 במסכת העבריינית היה דומיננטי. ב"כ המאשימה הפנתה גם לנזקים הקשים שנגרמו לנפגעי העבירה ובני משפחותיהם.

לעניין מתחם העונש ההולם טענה המאשימה כי ראוי לקבוע מתחם נפרד לכל אחת מהעבירות שביצע נאשם 3, ועל יסוד מדיניות הענישה הנוהגת טענה ב"כ המאשימה כי ראוי להעמיד את מתחם העונש ההולם בגין עבירת ההמתה בה הורשע נאשם 3 על 7 עד 10 שנות מאסר בפועל, ואת המתחם בעבירת החבלה בכוונה מחמירה ראוי להעמיד על 5 עד 8 שנות מאסר בפועל. לנוכח הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות - עברו הפלילי של נאשם 3, העובדה שלא נטל אחריות על מעשיו, וחלוף הזמן מעת ביצוע העבירות, נתון שב"כ המאשימה טענה כי יש לתת לו משקל מוגבל - טענה ב"כ המאשימה כי ראוי לגזור על נאשם 3 עונש של 11 שנות מאסר בפועל, ולהפעיל במצטבר את עונש המאסר על תנאי שתלוי ועומד נגדו.

לגבי נאשם 4 טענה ב"כ המאשימה, כי לנוכח הרשעתו כמבצע בצוותא, שהיה שותף לתכנון העבירה והסיע את התוקפים ליעדם, ראוי בעניינו להעמיד את מתחם העונש ההולם על 3 עד 6 שנות מאסר, ולגזור עליו עונש של 4 שנות מאסר.

11. טענות נאשם 3 לעונש

ב"כ נאשם 3 טען כי ראוי לקבוע מתחם עונש אחד לשתי העבירות בהן הורשע נאשם 3. בהמשך לכך טען ב"כ נאשם 3, כי לנוכח חלקו הקטן יחסית של נאשם זה בביצוע העבירה של המתה בקלות דעת, לנוכח היגררותו אחרי מבצעי העבירה האחרים הבוגרים ממנו, ולנוכח הענישה הנוהגת, ראוי להעמיד את מתחם העונש ההולם על 3 עד 9 שנות מאסר. לנוכח הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה - גילו הצעיר של הנאשם בעת ביצוע העבירה; העבר הפלילי שלטענת ב"כ נאשם 3 איננו מכביד; התקופה של כ-5 חודשים בהם היה נאשם 3 עצור; התקופה של 9 חודשים בהם הוא היה עצור בפיקוח אלקטרוני; וחלופי הזמן מעת ביצוע העבירות - ראוי לגזור על הנאשם עונש של 3 וחצי שנות מאסר, הכוללות בתוכן את הפעלת המאסר המותנה.

12. ראיות וטענות נאשם 4 לעונש

במסגרת הטיעונים לעונש הוגש מטעם נאשם 4 מכתב מטעם "לקט ישראל" מיום 6.2.24 (נע/1), בו נכתב כי נאשם 4 התנדב והחליף את מקומם של עובדים זרים בחקלאות שעזבו את ישראל בעקבות המלחמה, זאת החל מיום 20.10.23 ועד לכתיבת המכתב. לדברי כותבת המכתב, נאשם 4 ביצע את ההתנדבות "בצורה נפלאה ומסורה". במסגרת טיעוניו לעונש הדגיש ב"כ נאשם 4 כי חלקו של נאשם זה בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה, כמי שהסיע את התוקפים, נמוך בהשוואה לחלקם של אלו שתקפו בפועל את המתלונן. ב"כ נאשם 4 הוסיף וטען, כי אין קביעה ברורה בהכרעת הדין לפיה נאשם 4 היה מודע לכלים שנשאו עימם התוקפים ולשימוש שתכננו לעשות בהם, ועל כן אין ליחס לו את כל משקלו של הנזק שהיה צפוי להיגרם כתוצאה מביצוע העבירה ואת הנזק שנגרם בפועל. לענין מדיניות הענישה הנוהגת טען ב"כ נאשם 4, כי זו מגוונת וכוללת במקרים מסוימים עונשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. ב"כ נאשם 4 התריע בטיעונו, כי ראוי להישמר מלהשליך מחומרת מותו של המנוח על עונשו של נאשם 4, שכלל לא הורשע בעבירה זו. ב"כ הנאשם טען כי גם בעת עיצוב מתחם העונש ההולם, ולא רק בעת קביעת העונש המתאים, ראוי להביא בחשבון לקולה את הזמן שחלף מאז ביצוע העבירה. לנוכח האמור טען ב"כ נאשם 4, כי ראוי להעמיד את מתחם העונש ההולם על עונש של מספר חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות עד 18 חודשי מאסר. בהתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה - חלוף הזמן מאז בוצעו העבירות; עברו הנקי של הנאשם; תקופת מעצרו של נאשם 4 במשך 4 חודשים ולאחר מכן התקופה בה שהה במעצר בית, סולחה שלפי הטענה נעשתה עם משפחת המתלונן - טען ב"כ נאשם 4 כי ראוי לגזור על הנאשם עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות.

13. דברי הנאשמים

בתום שמיעת הטיעונים לעונש השמיעו הנאשמים דברים.

נאשם 3 הדגיש בדבריו עד כמה הוא כואב את מותו של המנוח ואת כאבם של בני המנוח שהיו חבריו. הוא הוסיף וציין כי התבגר מאז האירוע, וכי ושאפוטיו לעתיד הן להתקדם בחייו המקצועיים ולא לחזור אחורה. לדבריו הוא התנתק מכל החברים: שיכלו "להפיל אותי לפינות, למשהו לא טוב ולמשהו לא נורמלי" (עמ' 1745 ש' 11-12). נאשם 4 ציין בדבריו כי הוא מכבד כל החלטה של בית המשפט, וכי הוא מבקש שבית המשפט יתחשב בכך שהוא מנהל אורח חיים נורמטיבי. נאשם 4 התחייב כי כפי שלפני האירוע הוא לא היה מעורב באירועים שליליים כך יהיה גם בעתיד. נאשם 4 ציין כי מטרתו היא לגדל את ילדיו כמו שצריך, ללמדם לעשות את עבודתם כפי שצריך, וללמדם לכבד את כולם.

דין והכרעה

14. מתחם העונש ההולם - אירוע אחד או שניים?

המאשימה טענה כי ראוי לקבוע מתחם עונש נפרד לכל אחת מהעבירות שביצע נאשם 3. טענה זו איננה משכנעת. השאלה האם ראוי לקבוע כי שתי עבירות שביצע נאשם 3 מהוות אירוע אחד לצורך קביעת מתחם העונש ההולם, תוכרע על יסוד מבחן "הקשר ההדוק", במסגרתו בוחן בית המשפט האם העבירות בוצעו בסמיכות זמנים זו לזו, כחלק מתכנית עבריינית אחת (ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.14)). ויודגש, על פי הפסיקה המונח "אירוע אחד" רחב דיו כדי לכלול גם פעולות עברייניות שבוצעו על פני רצף זמן, ואשר כללו מעשים שונים כלפי קורבנות שונים, במקומות שונים (ע"פ 2519/14 אבו קיעאן נ' מדינת ישראל (29.12.14)). בענייננו אנו, שתי העבירות בוצעו במסגרת אותה תכנית עבריינית, ומבחינת הזמן והמקום הן בוצעו גם במסגרת אותו "אירוע". העובדה כי כל אחת מהעבירות בוצעה כלפי אדם אחר, והעובדה שמדובר בשתי עבירות חמורות, אין בה, להשקפתי, כדי להכריע את הכף במקרה זה. לפיכך אקבע מתחם עונש אחד לשתי העבירות. עם זאת יודגש, כי במסגרת קביעת המתחם אביא כמובן בחשבון את העובדה שהנאשם ביצע שתי עבירות חמורות.

15. מתחם העונש ההולם - הערכים המוגנים ומידת הפגיעה בהם

לעת בחינת הערך המוגן על ידי העבירה ומידת הפגיעה בו, במסגרת עיצוב המתחם, על בית המשפט לתת דעתו: "לחומרה המושגית, הבוחנת את הערך החברתי המוגן", וכן: "לחומרה הקונקרטית, המביאה בחשבון את הנסיבות הקשורות לביצוע העבירה" (ע"פ 3105/23 מדינת ישראל נ' עלי סרחאן, בפסקה 32 (9.8.23)). ענייננו בפסקה זו של גזר הדין בבחינה המושגית האמורה. הערכים המוגנים על ידי עבירת ההמתה בקלות דעת ועבירת החבלה בכוונה מחמירה קרובים זה לזה; הערך המוגן על ידי עבירת ההריגה הוא: "הערך העליון מכל של קדושת החיים" (דנ"פ 404/13 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה כ"ג לפסק דינו של כב' המשנה לנשיאה א' רובינשטיין (15.4.15); וראו גם - ע"פ 5374/20 מדינת ישראל נ' פלוני, בפסקה 22 (12.4.22)), ואילו הערך המוגן על ידי העבירה של חבלה בכוונה מחמירה הוא שלמות גופו של אדם. בהקשר של חשיבות הערך המוגן על ידי העבירה של חבלה בכוונה חמורה נפסק כי: "במסגרת בחינת החומרה המושגית של מעשה העבירה, הנוגעת לערך החברתי המוגן שביסודו, יש לייחס משקל, בין היתר, לטיבו של העונש הקבוע בצד העבירה, כמו גם ליסוד הנפשי הנדרש לביצועה.... בהתאם לאמות מידה אלו, דומה כי קשה להפריז בחומרתה של עבירת החבלה בכוונה מחמירה לבד מן החומרה הגלומה בכל עבירות החבלה המנויות בחוק העונשין, הרי זו שלפנינו מתווה עונש מקסימלי חמור במיוחד של 20 שנות מאסר, ומעוגן בה יסוד נפשי של כוונה, המלמדת על פגיעה בעצימות גבוהה במיוחד בערכים המוגנים שעל הפרק...." (ע"פ 3105/23 מדינת ישראל נ' עלי סרחאן, בפסקה 32 (9.8.23)).

בעניין העבירה של המתה בקלות דעת שביצע נאשם 3, מידת הפגיעה המושגית בערך המוגן של קדושת החיים חמורה, אך היא איננה הקיצונית ביותר בחומרתה, זאת לנוכח היסוד הנפשי הנדרש בעבירה של המתה בקלות דעת בהשוואה לרוב עבירות ההמתה האחרות. לעומת זאת, בעניין עבירת החבלה בכוונה חמורה שביצעו שני הנאשמים, מידת הפגיעה המושגית בערך המוגן של שלום גופו של אדם חמורה ביותר, כאמור לעיל בעניין עלי סרחאן. 16. מתחם העונש ההולם - מדיניות הענישה הנוהגת

העונש הקבוע לצד העבירה של המתה בקלות דעת הוא 12 שנות מאסר. לגבי מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות של המתה בקלות דעת בהשוואה לעבירת ההריגה נפסק כי:

"הלכה למעשה, לא ניתן להצביע על מגמה חד משמעית לעניין השפעת תיקון 137 על הענישה. כך, לצד מקרים שבהם בתי המשפט גזרו עונשים ברף הנמוך, ישנו היקף דומה של מקרים שבהם נגזר עונש ברף הגבוה, ולעיתים, 12 שנות מאסר, העונש המרבי המותר....

בהקשר זה, יצוין כי גם במקרים שבהם עבירת ההריגה הומרה לעבירת ההמתה בקלות דעת, ככלל, עצם שינוי העבירה לא הביא לשינוי בענישה, ובוודאי לא לשינוי דרמטי....".

(ע"פ 6404/20 חמזה עבאסי נ' מדינת ישראל, בפסקה 11 (5.4.21)).

הענישה בעבירות של המתה בקלות דעת מגוונת. כך, בנוגע לעבירות המתה בקלות דעת שנגרמו בנסיבות של תאונות דרכים שנגרמו עקב נהיגה מסוכנת נגזרו עונשים של 18 חודשי מאסר עד 7 שנות מאסר (ראו סקירת פסיקה ברע"פ 6637/22 ליאון בגיו נ' מדינת ישראל בפסקה 54 (8.1.24)), אך לעומת זאת בעבירות של המתה בקלות דעת אגב מעשי אלימות שונים, נגזרים בדרך כלל עונשים חמורים יותר (השוו - ע"פ 6404/20 חמזה עבאסי נ' מדינת ישראל (5.4.21)). עמד על כך בית המשפט בע"פ 8470/19 מדינת ישראל נ' בורובסקי (25.8.21) בציינו כי:

"עיון בפסיקה מלמד כי על נאשמים שהורשעו בעבירת ההמתה בקלות דעת נגזרו עונשים חמורים יותר, (מאשר עונש של 5 וחצי שנות מאסר שנגזר על ידי בית המשפט המחוזי - א.ר.) אף כאשר המעשה שגרם למוות אינו מעשה הכולל - מניה וביה - יסוד של אלימות (ראו, למשל: ע"פ 764/21 מדינת ישראל נ' אבו לבן (21.4.2021); עניין אנקרי). כן הושתו עונשים מחמירים יותר באופן משמעותי על נאשמים שהורשעו בביצוע עבירת המתה בקלות דעת, בנסיבות בהן נעשו פעולות בעלות ממד אלים, כהצתה, שהובילו לפגיעה בצדדים שלישיים בלתי מעורבים בהם לא הייתה כל כוונה סובייקטיבית לפגוע (ראו והשוו: עניין רגבי)".

אשר לרמת הענישה הנוהגת לגבי מי שהורשעו בביצוע עבירה של חבלה בכוונה מחמירה, נפסק כי:

"בית משפט זה שב ועמד לא אחת על חומרתן של עבירות אלימות הפושות ברחובותינו ומסכנות את שלום הציבור ובטחונו... חומרה יתרה אף גלומה בעבירות אלו הנעשות תוך שימוש בכלי נשק קר בדמות סכין או כלים חדים אחרים... נוכח האמור, ובשל פוטנציאל הנזק הרב הטמון בעבירות אלו, כמו גם שכיחות ביצוען, בית משפט זה הדגיש בפסיקתו פעם אחר פעם את הצורך במדיניות ענישה מחמירה שיהא בה כדי להביא להרתעת הרבים והיחיד ולסייע במיגור התופעה מן החברה... תרבות סכין נפסדת זו - יש לבער מן היסוד, והדרך לעשות כן, כוללת בחובה נקיטה במדיניות ענישה מחמירה ומרתיעה"

(ע"פ 8900/21 עומר מחאג'נה נ' מדינת ישראל (14.8.22)).

וכן נפסק כי:

"... בשנים האחרונות נעשתה היד קלה, אם על ההדק אם על קת הסכין ואם - כמו במקרה שבפנינו - על המקל, כדבר השיר 'במקל בסרגל מה שבא ליד...'. בפסקי דין רבים מספור, נקבע כי על בתי המשפט להרים תרומתם כדי להילחם באלימות שפשטה בחברתנו, ונקעה נפשו של הציבור מנגע זה. לכן, שומה על בית המשפט להטיל עונשים משמעותיים ומרתיעים על מנת להעביר מסר של הרתעה הן לעבריין הניצב בפניה והן לחברה כולה".

(ע"פ 5550/11 נסאר נ' מדינת ישראל, בפסקה 4 (23.11.11)).

דברים אלו מתאימים היטב לעניינו, בו העבירה בוצעה באמצעות אלות.

17. להדגמת מדיניות הענישה הנוהגת הפנתה המאשימה לפסקי הדין שלהלן, העוסקים במי שהורשעו בעבירות של המתה בקלות דעת וחבלה בכוונה מחמירה גם יחד.

ע"פ 6404 עבאסי הנ"ל - בפסק דין זה נדון עניינם של מספר נאשמים שהראשון שבהם הורשע בביצוע עבירה של המתה בקלות דעת בצוותא ובעבירה של חבלה בכוונה מחמירה, ונגזר עליו עונש של 12 שנות מאסר בפועל. נסיבות האירוע היו שמשפחת הנפגעים תקפה את הנאשם הראשון ובתגובה תקפו מאוחר יותר הוא והנאשמים האחרים את בני משפחת הנפגעים בסכינים, במקלות ובאבנים, ובכך הביאו למותו של אחד מהם ולפציעתם של אחרים. ערעורו של הנאשם על חומרת העונש נדחה.

תפ"ח (מחוזי י-ם) 7940-05-20 מדינת ישראל נ' פרג (25.1.23) - בגזר דין זה נדון עניינו של נאשם אשר הורשע על יסוד הודאתו בשלב הסיכומים, בעבירות של המתה בקלות דעת וחבלה בכוונה מחמירה. על פי עובדות כתב האישום בהן הודה הנאשם, הוא פגש באקראי בחניון במנוח והחליט לדקור אותו. הנאשם רדף אחרי המנוח, ולאחר שהשיגו הוא שיסף את רגלו השמאלית וברח מהמקום. בעקבות זאת איבד המנוח דם רב ומת. במהלך ניהול המשפט טען הנאשם כי לא ניתן להרשיעו בשתי העבירות גם יחד, אולם טענה זו נדחתה בסופו של דבר (החלטה מיום 26.12.23). בית המשפט גזר על הנאשם עונש של 13 שנות מאסר, זאת, מחד גיסא, לנוכח הודאתו, ומאידך גיסא לנוכח הרשעתו הקודמת בעבירת אלימות ולנוכח התסקיר השלילי.

תפ"ח (מחוזי י-ם) 63773-04-21 מדינת ישראל נ' סאלחי (11.1.23) - בפסק דין זה נדון עניינם של שני אחים שהורשעו על יסוד הודאתם בעבירות של המתה בקלות דעת והחזקת נשק. על פי עובדות כתב האישום, על רקע סכסוך בין משפחה פלונית לבין אחד הנאשמים החליטו הנאשמים ואדם נוסף לירות על בית המשפחה האמורה. בהמשך לכך הגיעו השלושה לבית כשברשותם אקדח וירו לעברו 12 כדורים, שאחד מהם פגע במנוח והרגו. על רקע עברם הפלילי של השניים נגזר על כל אחד מהם עונש של 12 שנות מאסר.

ויודגש, בכל אחד מפסקי הדין האמורים היה הנדון מעורב פיסיית במעשה ההמתה, מה שאין כן בעניינו של נאשם 3. 18. ב"כ נאשם 3 טען כי פסקי הדין אליהם הפנתה ב"כ המאשימה חמורים בנסיבותיהם מעניינו של נאשם 3, אשר לא היה מעורב ישירות במעשה ההמתה, ולטענתו במקרים דומים יותר נגזרו עונשים מתונים יותר.

ע"פ 8470/19 מדינת ישראל נ' בורובסקי (25.8.21) - בפסק דין זה נדון עניינו של נאשם אשר על רקע סכסוך קודם עם המנוח, הקשור בסירובו של המנוח למכור סמים לנאשם, היכה האחרון את המנוח עד שזה נפל ומת. הנאשם הורשע בבית המשפט המחוזי לאחר שמיעת ראיות בביצוע עבירה של המתה בקלות דעת, ונגזר עליו עונש של 5 וחצי שנות מאסר. ערעורה של המדינה על קולת העונש התקבל, ועונשו של הנאשם הועמד על 7 שנות מאסר.

ת"פ (מחוזי י-ם) 62883-10-18 מדינת ישראל נ' נור נאצר (1.3.20) - נגזר על נאשם שהורשע על פי הודאתו בביצוע עבירה של הריגה ובביצוע עבירה של פציעה בנסיבות מחמירות, עונש של 6 וחצי שנות מאסר. יודגש, כי הנסיבות במקרה זה היו מעט יוצאות דופן לקולה, כיוון שבצד הרשעתו של הנאשם בדקירת המנוח כמבצע בצוואתו, נקבע שלא הוכח שהנאשם הוא שדקר את המנוח, אך הוכח כי הוא שלף את הסכין שהייתה תקועה בירכו של המנוח ובכך הביא למותו. ערעור שהוגש על חומרת העונש נדחה (ע"פ 3092/20 נור נאצר נ' מדינת ישראל (19.11.20)).

בנוסף הפנה ב"כ הנאשם לגזרי דין בעניינם של מי שהורשעו, לפי הטענה שאיננה מדויקת, בעבירות של חבלה בכוונה חמורה, בגדרם נגזרו עליהם עונשים של 25 חודשי מאסר (ע"פ 3680/17 נדב נ' מדינת ישראל (7.6.18)), יוער כי ההרשעה בתיק זה הייתה בעבירה של גרימת חבלה חמורה בצוואתו, עד 48 חודשי מאסר בפועל (ע"פ 9104/20 מדינת ישראל נ' טבצ'ניקוב (4.3.21); ע"פ 6865/22 מדינת ישראל נ' ג'בארין (17.1.23)), יוער כי בתיק זה הורשע הנאשם בעבירה של גרימת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות ובעבירות נשק, ולא בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה). 19. ב"כ נאשם 4 הפנה לפסקי דין במסגרתם נגזרו עונשי מאסר לריצוי בעבודות שירות על מי שהורשעו בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה.

ע"פ 3120/04 מדינת ישראל נ' ניר חזיזה (13.9.04) - עונש של 6 חודשי עבודות שירות, בין היתר על רקע העובדה שהנאשם היה צעיר ששהה במעצר ממש 7 חודשים.

ע"פ 174/09 דבירי נ' מדינת ישראל (9.3.09) - עונש של 6 חודשי עבודות שירות, בין היתר על רקע העבדה שהעבירה בוצעה על רקע אלימות קודמת שהפעיל המתלונן כלפי הנאשם.

ע"פ 4351/09 עטאונה נ' מדינת ישראל (5.1.10) - עונש של 6 חודשי עבודות שירות, אשר אושר בבית המשפט העליון, תוך שבית המשפט העיר: "שספק בעניינו אם הוא הולם את נסיבותיו הקשות של האירוע".

ע"פ 8585/04 פסחוב נ' מדינת ישראל (2.1.06) - עונש של 6 חודשי עבודות שירות על רקע הליך שיקום מוצלח שעבר הנאשם.

נראה כי הנסיבות המתוארות בפסקי הדין האמורים לא תואמות את נסיבות עניינו של נאשם 4, ובכל מקרה יש להעיר כי מאז ניתנו פסקי הדין לפני כעשור וחצי ניכרת מגמת החמרה בענישה.

20. מתחם העונש ההולם - הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות

בראשית הדברים נזכיר, כי נאשם 3 הורשע בביצוע שתי עבירות חמורות, דבר שיקבל ביטוי הולם בקביעת מתחם העונש ההולם.

עבירת החבלה בכוונה מחמירה בוצעה במקרה דנא בחבורה, תוך תכנון מוקדם מראש, שכלל הצטיידות של התוקפים באלות ובמסכות. הביצוע בחבורה והתכנון המוקדם מקנים לעבירה נופך מיוחד של חומרה. לעומת זאת, עבירת ההמתה בה הורשע נאשם 3, לא הייתה מתוכננת כלל, אם כי עצם העובדה שהתוקפים דאגו להציב בחצר תוקף אחד שתפקידו היה לאבטח אותם, מלמדת שהם צפו אפשרות של הסתבכות. התוקף החמוש ביצע את הירי בשעה שהמנוח אחז בידי, ברם אין בכך כדי להוות נסיבה לקולה, שכן לא נטען, וממילא לא הוכח, כי הכדור נפלט מאקדחו של התוקף בכלל, ובשל פעולתו של המנוח בפרט.

חלקו של נאשם 3 בביצוע עבירת החבלה בכוונה מחמירה מהותי ומרכזי, כיוון שהוא היה אחד מאלו שתקפו בפועל באלות את נפגע העבירה. לעומת זאת, חלקו של נאשם 3 בביצוע עבירה ההמתה נמוך משמעותית מחלקו של התוקף החמוש שהחזיק באקדח, והיה זה שהמית בפועל את המנוח. אכן, אין בכך כדי לגרוע מהקביעה לפיה נאשם 3 אחראי כמבצע בצוותא גם לעבירת ההמתה, ברם חלקו הקטן יחסית מצדיק הקלה משמעותית בעונש לעומת מקרים בהם מורשע אדם בעבירת המתה לאחר שהוא עצמו המית במו ידיו את קרבן העבירה באמצעות נשק חם. חלקו של נאשם 4 בביצוע עבירת החבלה בכוונה מחמירה נמוך מחלקם של התוקפים, כיוון שחלקו בביצוע העבירה התמצה בשותפות לתכנון העבירה ובהסעת התוקפים לזירת העבירה. נאשם 4 לא היה שותף בתקיפה עצמה, והדבר יובא בחשבון לקולה לעת קביעת מתחם העונש ההולם בעניינו.

הנזק שהיה צפוי להיגרם כתוצאה מביצוע עבירת החבלה בכוונה חמורה הוא נזק גוף חמור ביותר. מסקנה זו נובעת מהעובדה שהתקיפה לא נמשכה כהרף עין, ומהעובדה שהיא בוצעה על ידי 3 תוקפים, באמצעות אלות בייסבול. עוד יצוין, כי על פי עובדות כתב האישום שהוכחו התוקפים היכו את המתלונן גם בראשו.

הנזק שנגרם הלכה למעשה לקרבן התקיפה הוא נזק בינוני עד חמור, שהתבטא בשבר בידו ובפציעות בראשו, באזנו, בפניו ובגבו. אין ראייה שתלמד על כך שהנזקים שנגרמו לנפגע העבירה הם נזקים לצמיתות. יוער, כי בעניינו של נפגע התקיפה לא הוגש תסקיר נפגע עבירה.

לעומת זאת, בקשר עם עבירת ההמתה ייאמר כי הנזק שצפוי היה להיגרם כתוצאה מהשימוש שעשה התוקף באקדח הוא נזק קטלני, וזה אכן הנזק שנגרם בפועל.

הסיבה שהביא את שני הנאשמים לבצע את עבירת החבלה בכוונה מחמירה היא הרצון ללמד את המתלונן לקח. מניע זה אך מוסיף לחומרת העבירה. לעומת זאת, בכל הנוגע לעבירת ההמתה לא היה לתוקפים, ובכלל זה לנאשם 3, מניע לפגוע במנוח. מבחינת מותו היה בגדר אירוע לא מתוכנן כלל. עובדה זו מהווה נסיבה לקולה. מנגד, ראוי לזקוף לחובת התוקפים, ובכלל זה נאשם 3, את העובדה שכאשר הגיע המנוח לזירת האירוע הם לא נסו מיד מהמקום כדי לנתק מגע מהמנוח, אלא התוקף החמוש נקלע למאבק בו.

בנסיבות העניין שלפניי, כאשר שלושה תקפו את המתלונן, בשיתוף עם התוקף הרביעי, וזאת באמצעות אלות, מוצדק לקבוע כי עבירת החבלה בכוונה מחמירה התאפיינה במקרה זה באכזריות ובאלימות, כאמור בסעיף 40ט(א)(10) לחוק העונשין. בהקשר זה אציין, כי אין בידי לקבל את טענת נאשם 4 לפיה לא הוכחה מודעותו לאלות שנשאו עמם התוקפים. האלות בהן נעשה שימוש הן אלות בייסבול אשר מעצם טיבן קשה להסתירן. לכך יש להוסיף, כי נקבע בהכרעת הדין שהוכח כי נאשם 4 היה שותף לתכנון שקדם לביצוע העבירה.

יתר הנסיבות המנויות בסעיף 40ט(א) לחוק העונשין אינן רלוונטיות לענייננו.

21. ב"כ נאשם 4 טען כי זיכויו של נאשם זה מעבירת האיומים שיוחסה לו בכתב האישום מצדיקה הקלה במתחם העונש ההולם שייקבע בנוגע לעבירה של חבלה בכוונה מחמירה, שכן התברר כי ניהול המשפט היה מוצדק. טענה זו איננה משכנעת. כפי שניהול משפט איננו יכול להוות נסיבה לחומרה, כך ניהול משפט מוצדק לא יכול, למעט במקרים יוצאי דופן, להוות נסיבה לקולה. המקרה שלפניי איננו מאותם מקרים יוצאי דופן, כיוון שהעבירה ממנה זוכה נאשם 4 טפלה ביחס לעבירה העיקרית בה הוא הורשע.

22. ב"כ נאשם 4 הוסיף וטען, כי הזמן שחלף מאז ביצוע העבירה אמור להוות שיקול לקולה לא רק לעת קביעת העונש המתאים, אלא גם לעת קביעת מתחם העונש ההולם. גם טענה זו איננה משכנעת. על פי לשון החוק שיקול זה נקבע במפורש, בסעיף 40יא(10) לחוק העונשין, כאחד השיקולים הנוגעים לקביעת העונש המתאים, זאת במסגרת הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, ולכן אין להביאו בחשבון במסגרת גיבוש מתחם העונש ההולם. ומעבר לכך, גם מן הבחינה המהותית אין לקבל את טענת ב"כ נאשם 4, כיוון ששיקול חלופי הזמן הוא שיקול חיצוני למעשה העבירה, ועל כן אין הצדקה להביאו בחשבון במסגרת בחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, אלא במסגרת קביעת מיקום העונש המתאים בתוך המתחם. עם זאת, במקרים קיצוניים ניתן להביא בחשבון את שיקול חלופי הזמן, אף תוך חריגה מהמתחם, זאת במסגרת בחינת טענת הגנה מן הצדק. לעניין זה נפסק, כי: "הגנה מן הצדק לא מהווה כיום רק טענה מקדמית המאפשרת לבית המשפט לבטל את כתב האישום. השימוש בהגנה הפך לאלסטי וגמיש והוא עשוי לבוא לידי ביטוי בכל חלקי המשפט.... אף בשלב גזר הדין" (ע"פ 7621/14 אהרן גוטסדינר נ' מדינת ישראל, בפסקה 44 (1.3.17)), וכי: "הסעדים שניתן להעניק במסגרתה הם מגוונים" (שם, שם). ואולם, אף אם אראה בטיעונו של ב"כ נאשם 4 טיעון המבקש לחסות בצילה של טענת הגנה מן הצדק, הרי שאין הצדקה במקרה זה לקבל טענה זו ולחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם. אכן, ההליך בתיק זה התמשך יתר על המידה. הסיבות לכך מגוונות; מהן סיבות שתלויות במי מהצדדים (ראו למשל - חלק מהעיכוב שנוצר בשמיעת הטיעונים לעונש), מהן סיבות הנוגעות להיקפו של התיק ולעדיפות הניתנת מטבע הדברים לטיפול בתיקי עצורים, מהן סיבות שלא נוגעות לאיש מהמעורבים בתיק, אלא לפורענויות שהתרגשו ובאו לעולם - קורונה, ומלחמה. ואולם, לעת בחינת טענה של הגנה מן הצדק מצווה בית המשפט להביא בחשבון לא רק את התמשכות ההליכים, אלא עליו:

"להביא בחשבון מגוון רחב של שיקולים, ובכלל זאת את חומרת העבירה, נסיבות המקרה וכן שיקולים של גמול והרתעה. יש לאזן במכלול השיקולים גם את האינטרס הציבורי בקיום המשפט, במיצוי הדין עם עבריינים ובשמירה על ביטחון הציבור ועל זכויותיהם של נפגעי העבירה. מנגד, יש להביא בחשבון גם את זכויות הנאשם, את טוהר ההליך הפלילי, את השאיפה להביא לפסילת מהלכים נפסדים של התביעה ולשמור על אמון הציבור בבית המשפט" (ע"פ 5975/14 אברהים דרויש אגבריה נ' מדינת ישראל, בפסקה 16 לפסק דינה של כב' השופטת ד' ברק ארז (31.12.15)).

בהינתן שיקולים אלו, בענייננו אנו אין הצדקה לחרוג ממתחם העונש ההולם בשל חלופי הזמן מאז ביצוע העבירה, זאת לנוכח האינטרס הציבורי במיצוי הדין עם מי שהיה מעורב בעבירה חמורה ומתוכננת מראש של חבלה בכוונה מחמירה, אשר בוצעה בחבורה, תוך שימוש בנשק קר, בנסיבות החמורות שתוארו לעיל. עם זאת, אתחשב לקולה בחלופי הזמן במסגרת קביעת העונש המתאים בתוך המתחם.

23. מתחם העונש ההולם

לנוכח כל האמור לעיל אני קובע כי מתחם העונש ההולם בנוגע לשתי העבירות בהן הורשע נאשם 3 עומד על 6 עד 12 שנות מאסר, וכי מתחם העונש ההולם בגין העבירה בה הורשע נאשם 4 עומד על 18 עד 36 חודשי מאסר, זאת בצירוף עונשים נלווים.

24. העונש המתאים - הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה

למעט חלופי הזמן מאז שבוצעה העבירה ועד היום, קשה למצוא נסיבות לקולה, שאינן קשורות בביצוע העבירה, אשר יעמדו לזכות שני הנאשמים.

חרף גילו הצעיר יחסית של נאשם 3, וחרף טענת נאשם 4 לפיה הוא מפרנס את משפחתו ותומך באמו, סבורני כי עונש המאסר שצפוי לשני הנאשמים בהתאם למתחם העונש ההולם שנקבע לא צפוי לגרום להם או לבני משפחתם נזק העולה על הנזק שנגרם בדרך כלל כתוצאה מריצוי עונש מאסר.

שני הנאשמים טענו לחפותם וניהלו משפט. נאשם 3 אוחז בטענת חפותו גם לעת הזו, ועל כן מטבע הדברים הוא לא נטל אחריות על מעשיו, ולא הביע חרטה עליהם. גם נאשם 4 אוחז בטענת חפותו. עמדתם של שני הנאשמים בדבר חפותם המלאה לגיטימית כמובן, ואין לראות בה משום שיקול לחומרה לעת גזירת עונשם. יחד עם זאת, הנאשמים אינם יכולים ליהנות מההקלה בעונש השמורה לנאשמים שהודו במיוחס להם, שקיבלו אחריות על מעשיהם, ולו בדיעבד אחרי הכרעת הדין, ושעשו מאמצים לתיקון תוצאות העבירה. בהקשר אחרון זה אציין, כי בטיעוני הכתובים של ב"כ נאשם 4 נטען כי נעשתה סולחה בינו לבין משפחת המתלונן. לטענה זו לא הונחה תשתית עובדתית כלשהי, והיא לא נתמכת בתסקירים שהוגשו. על כן, לא יינתן לה משקל. לשני הנאשמים עבר פלילי.

עברו הפלילי של נאשם 3 פורט לעיל במסגרת התייחסותי לראיות שהגישה המאשימה לעונש, והוא מכביד. כאמור לעיל, עברו הפלילי של נאשם זה כולל הרשעות בעבירות אלימות. הרשעה אחת נוגעת לעבירה שבוצעה לפני העבירות מושא כתב האישום הנוכחי, בגינה גם תלוי ועומד נגד נאשם 3 מאסר מותנה של 10 חודשים, ושלוש הרשעות נוגעות לעבירות שביצע נאשם 3 בעודו עומד לדין לפני. הרשעות אלו תומכות במסקנות שירות המבחן בתסקיר שהוגש, לפיהן נאשם 3 נוטה להתנהגות אימפולסיבית ואלימה. את העבירות שלפני ביצע נאשם 3 זמן קצר אחרי ששוחרר ממאסר של 6 וחצי חודשי מאסר שנגזרו עליו ביום 27.4.17 (תע/2), וחרף המאסר המותנה המשמעותי שהיה תלוי מעל לראשו. אין מנוס, אם כן, מהמסקנה המצערת לפיה ההליכים הפליליים אינם מרתיעים די הצורך את נאשם 3.

עברו הפלילי של נאשם 4 איננו מכביד במיוחד, ברם לא ניתן להתעלם ממנו כליל. מדובר בהרשעה אחת, בגין עבירה של איומים אותה ביצע נאשם 4 פחות מחודש לפני שביצע את העבירה בה הורשע לפני. בגין הרשעתו נגזר על נאשם 4 עונש מאסר על תנאי לתקופה של חודש אחד, אשר איננו בר הפעלה, באשר גזר הדין ניתן לאחר שנאשם 4 ביצע את העבירה שלפני. מלבד הרשעה זו ניהל נאשם 4 חיים נורמטיביים, עובדה שתיזקף לזכותו. תסקירי שירות המבחן בעניינם של הנאשמים אינם חיוביים, במובן זה שלנוכח כפירת הנאשמים במיוחס להם לא מתארים תהליך שיקומי שעברו הנאשמים והם לא באים בהמלצה טיפולית כלשהי. הדברים אמורים במיוחד בתסקיר הנוגע לנאשם 3, אשר מתאר את התנהלותו בשנים שקדמו לביצוע העבירות כמתאפיינת בסף תסכול נמוך ותוקפנות ביחסים בין אישיים. עם זאת אזקוף לזכות נאשם 3 את נסיבות חייו שלא היו פשוטות, כמתואר בתסקיר, ואת השתלבותו בקורס מפעילי עגורנים לאחר שחרורו ממאסרו האחרון. כאמור לעיל, לעת קביעת העונש המתאים יש להביא בחשבון, לקולה, את הזמן שחלף מאז ביצוע העבירות ועד היום. כמו כן, מלבד ניכוי תקופת מעצרם של הנאשמים מתקופת עונש המאסר שייגזר עליהם, אתחשב בקביעת העונש המתאים בתקופה שבה היו הנאשמים עצורים בפיקוח אלקטרוני או משוחררים בתנאים. לנוכח כל האמור ימוקם עונשו של נאשם 3 בחלקו התחתון של השליש האמצעי של מתחם העונש ההולם, ואילו עונשו של נאשם 4 ימוקם בחלק התחתון של השליש התחתון של מתחם העונש ההולם. ויודגש, לעת מיקום עונשם של הנאשמים בתוך המתחם התחשבתי בזמן שחלף מאז ביצוע העבירות.

25. פיצוי לנפגעי העבירה

בעקבות העבירות שבוצעו נגרמו נזקים למתלונן ולמשפחת המנוח. מן הראוי לחייב את הנאשמים, כל אחד בגין העבירות שהוא הורשע בהן, ובהתאם לחלקו בהן, בפיצוי נפגעי העבירות. אשר לנאשם 3, נאשם זה אחראי, יחד עם התוקפים האחרים, לנזקיו של המתלונן שהותקף באלות. נזקיו של המתלונן היו משמעותיים, אך אין ראייה שמדובר בנזקים ארוכי טווח. על כן הפיצוי בו יחויב נאשם 3 לגבי המתלונן יהיה מתון יחסית.

נאשם 3 נמצא אחראי גם למותו של המנוח, ועל כן יש לחייבו בפיצוי אלמנתו ובנו הצעיר של המנוח, ובפיצוי בני משפחתו הרחוקים יותר. הפיצוי ייפסק לזכות אלה מקרובי המנוח שלגביהם הוגש תסקיר נפגעי עבירה, דהיינו- אלמנת המנוח, בנו הצעיר, שני הוריו ושתי אחיותיו.

בקביעת סכום הפיצויים אביא בחשבון, מחד גיסא, את חלקו המוגבל של נאשם 3 בביצוע מעשה ההמתה עצמו, זאת בהשוואה לחלקו של התוקף החמוש, ומאידך גיסא אביא בחשבון את הנזקים הקשים שנגרמו לאלמנת המנוח וילדיו ולהוריו ואחיותיו, שלכאורה להם אחראי הנאשם באופן מלא יחד עם האחראים הנוספים למותו של המנוח, שזהותם לא ידועה. מבלי להמעיט, חלילה, מנזקיהם של הורי המנוח ואחיותיו, בקביעת סכום הפיצוי אעשה הבחנה משמעותית בין הפיצוי אותו יחויב נאשם 3 לשלם לאלמנה ובנו של המנוח, לבין הפיצויים שאפסוק להורי המנוח ואחיותיו.

נאשם 4 היה שותף לתקיפתו של המתלונן, אך חלקו בתקיפה היה נמוך מחלקם של התוקפים עצמם. לפיכך סכום הפיצוי בו הוא יחויב יהיה נמוך מסכום הפיצוי בו יחויב נאשם 3.

סכום הפיצויים שאפסוק יביא בחשבון את הכלל לפיו פיצויים הנפסקים בהליך הפלילי הם בבחינת עזרה ראשונה בלבד לנפגעי העבירה (דנ"פ 5625/16 אסרף קארין נ' אבנר טווק בוקובזה, בפסקה 14 לפסק דינו של כב' השופט סולברג (13.9.17)). עם זאת לנוכח מותו של המנוח סכום הפיצוי שייפסק בגין עבירת ההמתה יהיה, כמתחייב מטבע הדברים, משמעותי.

26. לנוכח כל האמור אני גוזר על הנאשמים את העונשים שלהלן:

נאשם 3 -

א. 8 שנות מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו לפי רישומי שב"ס.

ב. אני מורה על הפעלתו במצטבר של עונש המאסר על תנאי לתקופה של 10 חודשים אשר נגזר על נאשם 3 במסגרת ת"פ (מחוזי לנוער ים) 23897-05-16 (תע/2), כך שבסופו של יום ירצה נאשם 3 בגין גזר דיני עונש של 8 שנים ועשרה חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו.

ג. 12 חודשי מאסר על תנאי אותם ירצה הנאשם בפועל אם בתוך 3 שנים מיום שחרורו מהכלא הוא יבצע עבירת אלימות נגד הגוף מסוג פשע.

ד. נאשם 3 ישלם למתלונן - מ.ע. - פיצויים בסך של 5,000 ₪.

ה. נאשם 3 ישלם לאלמנת המנוח, לבנו, להוריו ולשתי אחיותיו פיצוי בסכום כולל של 205,000 ₪ לפי החלוקה שלהלן:

לאלמנה - ה.ג. - 75,000 ₪.

לבנו הצעיר של המנוח - א.ג. - 50,000 ₪.

לכל אחד מהורי המנוח - מ.ג. ו- פ.ג. - 25,000 ₪.

לכל אחת מאחיותיו של המנוח - ז. ו- ל. - 15,000 ₪.

סכום הפיצויים למתלונן ישולם ב-20 תשלומים חודשיים, שווים ורצופים, החל מיום 1.12.24 ובכל אחד בחודש בחודשים שלאחר מכן. סכום הפיצויים לבני משפחת המנוח ישולם ב-40 תשלומים חודשיים, שווים ורצופים, החל מיום 1.12.24 ובכל אחד בחודש בחודשים שלאחר מכן.

נאשם 4 -

א. 20 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו לפי רישומי שב"ס.

ב. 8 חודשי מאסר על תנאי אותם ירצה נאשם 4 בפועל אם בתוך 3 שנים מיום שחרורו מהכלא הוא יעבור עבירת אלימות נגד הגוף מסוג פשע.

ג. נאשם 4 ישלם למתלונן - מ.ע. - פיצויים בסכום של 3,000 ₪, זאת עד ליום 1.12.24.

הנאשמים יתייצבו לריצוי עונשם בימ"ר ניצן ביום 1.12.24 עד לשעה 10:00, כשברשותם תעודת זהות ועותק מגזר הדין. על הנאשמים לתאם את הכניסה למאסר כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שב"ס, טלפונים - *****, *****, *****-*****, ולהתעדכן באתר האינטרנט של שב"ס ברשימת הציוד הראשוני שניתן להביא בעת ההתייצבות.

ניתן היום, ד' אב תשפ"ד, 08 אוגוסט 2024, בנוכחות הצדדים.